ביון ד) דאילו אתרו ביה פטור כו'. תימה מנלן הא בשלמא חייבי מיתות שוגגין וממון נפקא לן (כתובות דף לה.) מדתני דבי חזקיה דלא מילקת בין שוגג בין מזיד לפוטרו ממון אלא מלקות מנליה וכ"ת דילף מממון כי היכי דלא מילקת בממון הכי נמי במלקות אם כן מאי קאמר בסמוך אי אמטוענין בהא בהא קאמר ר"ל דפטור פי' בקונטרס גבי מלקות אבל גבי ממון אימא דחייב והא במלקות לא ידעינן דפטור אלא מממון ועוד קשה לפי' הקונטרס דקאמר ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן מתמה דלריש לקיש לא מצי למיעבד לריכותא הא איכא למעבד לריכותא ליפכא דהוה אמינא דוקא ממון פטור משום דחד בגופיה וחד בממוניה לא עבדינן אבל במלקות אימא דמודה דחייב דמיתה אריכתא היא כדקעביד לה באלו נערות (כתובות דף לז:) לרבי מאיר דאיש ליה תרי קרלי למיתה וממון ומיתה ומלקות אלא משום דגבי מזיד איכא קרלי דלא עבדינן תרתי לא בגופיה ולא בממוניה לריך לעשות בהם לריכותא אחרינא וגרלה לפרש אי אימתר בהיא דאלו נערות דפטור ריש לקיש בחייבי מיתות שוגגין ודבר אחר ה"א דווקא התם פטר מדתנא דבי חזקיה אבל במלקות אימא לא ואי איתמר בהא בהא דממון אימא מודה לריש לקיש מדתנא דבי חזקיה:

פרה מטמאה כו'. מה שהקשה בקונטרס למה לי קבלת טומאה והלא היא עצמה מטמאה אדם ובגדים אין גרלה קושיא זו דהא אין מטמאה אלא מתעסקים בה בגבד כדתנן במסכת פרה (פ"ה מ"ג) הטורף את הפרה ופרים והמשלח את השעיר מטמא בגדיו והן עצמן פרה ופרים ושעיר אין מטמאין בגדים והרי זה אומר מטמאך לא טמאוני ואת מימאתני ומיהו יש לומר דדעת הקונטרס היא כיון דמטמא אדם וכגדים הטייט מתעסקין בה אם כן כיון דסופו לטמא טומאה חמורה מטמאה טומאת אוכלין ומיהו י"ל דאע"פ שסופו לטמא טומאה חמורה לא היה מטמא טומאת אוכלין ומשקין דמה שסופו לטמא טומאה חמורה לא מהניא אלא לענין דלא לריך הכשר מים ושרץ אבל לא מהניא להחשיבו אוכל להכי לריך טעמא דשהיה לה שעת הכושר כיון דחשיבא אוכל מטמא אוכלין ומשקין בלא הכשר מים ושרץ משום דסופו לטמא טומאה חמורה וגרסינן מטמא ולא מיטמא דלענין טומאה (ה) חמורה עצמה אין נפקותא ה) ובמרובה(ב"ק דף עז.*) מפורש באורך וכן יש בתוספתא[פרה פ"ו]בהדיא דפרה ופרים מטמא אוכלין ומשקין ומפי' הקונטרס נמי משמע דגרסינן מטמא ואע"ג דהקשה למה לי קבלת טומאה לא משום דגרסינן דמיטמא אלא שר"ל לי מחמת עצמה מטמאה למה לי שעת הכושר: **הואיל** והיתה לה שעת הכושר. תימה דמשמע דהשתא לאו בת פדייה היא והא אית ליה לרבי שמעון בסבוטות (דף יא:) דפרה קדשי בדק הבית היא ואית ליה לרבי שמעון נמי דקדשי בדק הבית לא הוו בכלל העמדה והערכה וגרלה לפרש דמייתי לאחר הזאה דאין סברא שתהא בת פדייה אחר שהוזה כבר דמה ואפילו הכי מטמאה טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר קודם הזאה וא"ת והא כל העומד להזות כמוזה דמי וי"ל דקודם קבלה לאו כמוזה דמי כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי לא אמריגן דכל הקדשים יקבלו טומאה מחיים כיון דמלוה לשחטן ומימת דכל העומד ליטמא כטמוא דמי וי"ל דאפילו נשחט לא אמר כזרוק דמי עד שיתקבל בכוס כ"ם כשעדיין לא נשחט ומיהו שעיר המשתלח קשה לר"י שימת מחיים טומאת אוכלין למאן *דסברי בהגאה לרבי שמעון דכיון דעומד לדחות לגוף כדחוי דמי וי"ל מידי דהוה אבן פקועה ודגים שהן מותרין בלא שחיטה ואפילו הכי חיותה מטהרתה לרבנן דפליגי אדבי יוסי הגלילי בפרק בהמה המקשה (נעיל דף עה.): **ואמר**

אלא אפילו שחט עולה ואחר כך שחט חולין פטור שחיטה קמייתא לאו שחיטה בת אבילה היא ורבי יעקב אמר רבי יוחנן אבילת מזבח שמה אבילה מאי טעמא דאמר קרא °ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו *בשתי אבילות הכתוב מדבר אחד אבילת אדם ואחד אבילת מזבח: מתני' השוחט ונמצא טרפה השוחט לעבודה זרה *והשוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה רבי שמעון פוטר וחכמים *מחייבין ²השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור משום אותו ואת בנו: גמ' אמר רבי שמעון בן לקיש ³לא שנו אלא ששחט ראשון לעבודה זרה ושני לשלחנו אבל ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה פטור דקם ליה בדרבה מיניה אמר ליה רבי יוחנן *זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותה אלא פעמים שאפילו שחט ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה חייב כגון דאתרו ביה משום אותו ואת בנו ולא אתרו בו משום עבודה זרה ור"ש בן לקיש אמר כיון דכי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור ואזדו לטעמייהו *דכי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שוגגין ⁴וחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר רבי יוחנן אומר חייב וריש לקיש אומר פטור רבי יוחנן אומר חייב ⁵דהא לא אתרו בו וריש לקיש אומר פטור דכיון דכי אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור וצריכא דאי אשמועינן בהא בהא קאמר רבי שמעון בן לקיש אבל בהא אימא מודי ליה לרבי יוחנן ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודי לרבי שמעון בן לקיש צריכא ⁶] ופרת חטאת שחיטה שאינה ראויה היא *והתניא רבי שמעון אומר פרה מטמאה טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר ואמר

אלא אפילו שחט עולה. ומזרק דמה ואחר כך שחט חולין פטור לרבי שמעון: **בשתי אכילות הכתוב מדבר.** לענין פגול אם שחט ע"מ לאכול חוץ לזמנו או על מנת להקטיר חוץ לזמנו פגול: **מתני' השוחט פרת חטאת.** פרה אדומה דלאו לאכילה היא: **ושור הנסקל.** לאחר שנגמר דינו דקיימא לן דאסור בהנאה אפילו שחטו בקדושין (דף נו:) ובפסחים (דף כב:): **ועגלה ערופה.** דסבירא ליה דנאסרת מחיים ואפילו שחטה שחיטה אסורה: **רבי שמעון פוטר.** דשחיטה שאינה ראויה היא: **וחכמים מחייבין.** אלא מדעת: **והשוחט והמעקר.** סימנין מדעת פטור ואפילו לרבנן דהא ליכא שחיטה כלל ולא דמיא לשחיטה דלעיל כלל דהתם שחיטה מעלייתא איכא ודבר אחר גורם לה ליפסל: **גמ' לא שנו.** דשוחט לעבודה זרה חייב משום אותו ואת בנו לרבנן: **אלא ששחט ראשון לעבודה זרה.** וחזר ושחט את השני לשלחנו לאכול דדיינינן ליה בריאה אתרלאה דשני לאותו ואת בנו ומלקינן ליה והדר דיינינן אתרלאה דשחיטה קמייתא לעבודה זרה וקטלינן ליה אי נמי בשני בני אדם אבל שני לעבודה זרה דבהך שחיטה בתרייתא דמיחייב עלה משום אותו ואת בנו אתי נמי דין קטלא עילויה: **פטור.** ממלקות דקיימא לן בכתובות באלו נערות (דף לה.) מקראי דתרתי לא עבדינן ביה: **זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין.** דתרתי לא עבדינן ביה: **אלא.** אם היה לך להשמיטנו דבר טעם על משנתינו כך היה לך לומר: **פעמים.** שמלקות של משנתינו אפילו בראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה ולא אתרו בו משום עבודה זרה ולא מיקטל ולריש לקיש כיון דאתרו ביה הוי מיקטיל ופטור ממלקות כי לא אתרו ביה נמי אע"ג דלא מיקטיל הואיל ובהך איסורא איכא לד מיתה לא לקי ובכתובות (שם) ילף טעמא מקראי באלו נערות: **חייבי מיתות שוגגין או חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר.** אתרוייהו ג) קאי חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר עבר עבירה בלא התראה דהייטו שוגג ויש בה דין מיתה אם היו מתרים בו ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות שהתרו בו למלקות כי הא דאמרן או יש בה חיוב ממון: **רבי יוחנן אומר חייב.** באותו דבר אחר שעשה המיתה הואיל ואיכא הרג וכן חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר שעבר עבירה שיש בה מלקות וממון כגון אכל מעשר שני של חבירו בגבולין או גבלה וטרפה של חבירו ולא התרו בו למלקות: **בהא קאמר ריש לקיש.** לפטור ממלקות הואיל ויש בשחיטה זו לד מיתה פקע ליה חורת מלקות מיניה דתרתי בגופה לא רמו עליה הילכך אפילו לא אתרו ביה למיתה ליכא מלקות אבל חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונא אימא תרוייהו רמו עליה ומיהו היכא דמיקטיל לא משלם משום דקם ליה בדרבה מיניה אבל היכא דלא מיקטיל משלם: **אבל בהך דלעיל אימא מודי ליה לריש לקיש.** דלא רמיא חורת מלקות בבעבירה ג] של מיתה כלל: **פרה מטמאה טומאת אוכלין.** דלעא"ג דאמר רבי שמעון בפרק קמא דבכורות (דף יא:) דאיסורי הגאה כגון שור הנסקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אחרים: **הואיל והיתה לה שעת הכושר.** להאכילה אף לעצמו משנשחטה ומהו שעת הכושר שלה: **ואמר**

רבינו גרשום

חייב בלומר ששחט ורוק בהלכתו ואח"כ שחט דולין אותו ואת בנו חייב: מ"ש דקם ליה בדרבה מיניה כלומר שהוא חייב דפטור ²ושנג לענין שבת:חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר גזל חמץ ועבר עליו הפסח ושנג ה) לענין לאו דלא יראה. וצריכא דאי איתמר בהא.בלומר דאי איתמר בהא בשוחט לע"ז דמיתה ומלקות הוה אמינא בהא קאמר כיון דאתרו בלומר דמשמע שעתיד להתרות ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור דמלקות דבר חמור הוא

[נזמים יג. כתו: מעמות ח.]

[כריתות כה.]

[נדרים ה.וש"נ]

כתובות לה:

ב"ק עז. שבועות יא: ממנות קמ: [תוספתא דפרה פ"ו]

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ב מהל' מתיקה הלי' ה סמג לאוין קמט:

יג ב מיי' שם סמג שם עשין ע יו"ד סי' מח סעיף ט:

יד ג מיי' שם הל"ז:

טו ד ה מיי' פ"ג מהל' נזיקה הל"ח סמג עשין ע (עוש"ע מו"מ סי' תכ סעיף ג):

שיטה מקובצת

ג) ופרת חטאת שחיטה שאינה ראויה היא. נ"ב נ"א פרת חטאת שחיטה ראויה היא דתניא: ב] או חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר אתרוייהו קאמר חייבי מיתות: ג] דלא דמיא תורת מלקות בעבירה שיש בה מיתה כלל: ד] כיון דכי אתרו ביה פטור כו' תימה: ה] ובמרובה מפורש וכיון דחשיבא: ו) נראה דכוונתו להגיה דתיבות ומרובה מסורס באורך ל"ל קודם מיכות כיון דחשיבא ואולי ליתם ס"ם וסל כאן נכפל"ם וצ"ע.

הגהות הב"ח

(ה) תד"ה פרה וכו' דלענין טומאה עצמה כל"ל ותיכת תמורה נמחק:

ד"ה פרה

[יומא סז:]

תזרינן כי לא אתרו ביה דאי אמרינן כי לא אתרו ביה משום ע"ז יהא חייב מלקות הוה אמרינן כי אתרו ביה נמי דיהא חייב מלקות לפי' נזרינן כי לא אתרו ביה [דלא] יהא מלקות אמו כי אתרו ביה דפטור תזרינן: ב) דאי איתמר מר' יוחנן דהוא א' דחייב לפרוע ממון משום דקל הוא אבל הכא אימא מודי: השוחט פרת חטאת. לכומר לא שחטה לשום פרת חטאת אלא שחטה לשום חולין דהיא שחיטה שאינה ראויה: פרה

ג) דכרי רבינו אלו מטולל סבנה דמאי ענין זה לחייבי מלקות שוגגין דהא הגזילה הוה קודם הפסח וכבר מתחייב כהסבה ושוד דכמשנה דב"ק לו משמע להדיא דחייב לשלם אם ליתא נמי ונ"ל ד) ל"ל ולא אתמר בהא גבי ממון הו"א בהא קאמר ר"י דחייב לפרוע ממון וכו'.

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית. אם מצא נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עצים שהיא נשחטת עליה כדאמרי' במס' פרה (פ"ג מ"ם) וקסבר ר"ש כל הטעמד לפדות כפדוי דמי וקריינא ביה שאתה יכול להאכילו ואי קשיא למה לי קבלת טומאה היא גופה מטמאה אדם ובגדים מפרשינן כה"ג בכריתות בפרק דם שחיטה (דף כא:) כגון בשר שחפה בפחות מכביצה בלא אי משויא ליה אוכל מלטרף בהדי בלא ומקבל האי בלא טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי בלא טומאה דליה ביה שיעורא וכי נגעו ביה אוכלין אחריני טהורים הן שאינם מוגעין *בנבלה אלא בבלא: **איכא משנה.** לא נשנית במשנתינו: **והרביעה בעדר.** כשאר חולין אלמא איכא נאסרת מחיים וכי שחטה מותרת: הכי גרסינן אמר ריש לקיש א"ר יאלי עגלה ערופה איכא משנה: **והא"ר יאלי.** בקדושין (א) ובכריתות בפרק בתרא (דף כה.): **גבול.** מלאימתי נאסרת: **חבריא.** בני הישיבה: **לפורי מלורע.** קי"ל בקדושין בהאשה מקדש (דף יו:) דאסורין בהנאה: **משעה שחיטה.** ונאסרת שחוטה אבל המשולחת מותרת דכתיב (ויקרא יד) ושלח את הצפור החיה וגו' ולא אמרה תורה שלח להקלה: **משעת קיחה.** ומתיהן נאסרות עד שישלח: **גמר קיחה קיחה כו'.** מה עגלה ערופה שנאמר בה קיחה (דברים כא) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר אסורה מחיים לא ולקח למטהר שתי לפרים חיות (ויקרא יד) אסורות מחיים ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול ליאסר בירידתה לנחל איתן אבל אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שחיטה וכיון דאסורות מחיים על כרחך משעת לקיחה: **אלא.** הא תירולא דמתרץ איכא משנה אלו ריש לקיש אמרה אלא ר' יוחנן אמרה דלר"ש בן לקיש מיתסרא מחיים והא דתנן תנא ותרעה בעדר מקשינן לה בכריתות ומוקמינן לה כתנאי: **לענין דינא תנן.** הא דקתני מתני' מי שלקח ראשון שחוט וראשון אלו לענין איסור והיתר שאם רצה השני לשחוט ראשון וראשון אלו לענין איסור ראשון ראשון עד מחר מותר אבל דין הוא שאם בא לב"ד שבא האחד לשחוט ותבירו אומר אני צריך יותר ממך אנו אומרים להם הלוקח ראשון שחוט שבל מנת כן לקח שאילו לא מכרה בעל הבית לשני ועכב לעצמו היה הלוקח שוחט וכן שנינו בתוספתא פ"ה הלוקח מבעה"ב הוא קודם לבעה"ב שבל מנת כן לקח: **דלא עבד איסורא.** שהקדים בעצמו שלא יבא לידי איסור: **נשכר.** יש לו ריוח שאוכל היום בשר: **מתני' ואח"כ שחטה סופג את הארבעים.** דאין כאן שחיטת איסור אלא אחת ובגמרא יליף דבנו ואותו נמי חייב: **שחטה ואת בתה ואחר כך את בת בתה.** יש כאן שני אותו ואת בנו: **שחטה ואת בת בתה.** אין כאן עדיין איסור ואח"כ שחט את בתה ויש בשחיטה זו שני איסורין אותו ואת בנו משום אמה ובנו ואותו משום בתה שלו זו שכבר נשחטה: **סופג ארבעים.** דחד לאו הוא וחדא התראה וחד מעשה: **שמונים.** וטעמא דסומכוס מפרש בגמ': **גמ' לא השחטו.** לשון רבים משמע: **הרי כאן שנים.** הזהיר את שניהם בין אם שוחט האם ובין אם שוחט הבת ולא משכחת לה שניים עוברין אלא בשלש בהמות והא *כילד בת ואם ובת דאי אם ושני בניה למה לי קרא פשיטא מה לי חד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי בפרה ובתה ובת בתה פשיטא תרוייהו אותו ואת בנו מינה אלא על כרחך באחד שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את בתה קאמר לאשמועינן דאבנו ואותו נמי מחייב: אבל

*ואמר ר"ש בן לקיש אומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן פרת חטאת אינה משנה [א] ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא *והתנן *נמצא ההורג עד שלא תערף העגלה תצא ותרעה בעדר אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יאי עגלה ערופה אינה משנה ומי אמר רבי יאי הכי *והאמר רבי יאי גבול שמעתי בה ושבחתי ונסבין חבריא לומר *ירידתה לנחל איתן אוסרתה ואם איתא לישני כאן קודם ירידה כאן לאחר ירידה א"ר פנחס בריה דרב אמי אגן משמיה דרשב"ל מתנינן לה עגלה ערופה אינה משנה א"ר אשי כי הוינן בי רב פפי קשיא לן מי אמר רשב"ל הכי והא *איתמר צפורי מצורע מאימתי נאסרין רבי יוחנן אמר *משעת שחיטה ורשב"ל אמר משעת לקיחה ואמרינן מ"ט דרבי שמעון בן לקיש גמר קיחה קיחה מעגלה ערופה אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן עגלה ערופה אינה משנה: **מתני'** *שנים שלקחו פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני זכה: **גמ'** אמר רב יוסף לענין דינא תנן תנא *אם קדם השני הרי זה זריז ונשכר זריז דלא עבד איסורא ונשכר דקאכיל בשרא: **מתני'** *שחט פרה ואח"כ שני בניה °סופג שמונים שחט שני בניה ואחר כך שחטה סופג את הארבעים *שחטה ואת בתה ואת בת בתה סופג שמונים שחטה ואת בת בתה ואחר כך שחט בתה סופג את הארבעים סומכוס אומר משום רבי מאיר סופג שמונים: **גמ'** אמאי °אותו ואת בנו אמר רחמנא ולא בנו ואותו לא ס"ד דתניא אותו ואת בנו אין לי אלא אותו ואת בנו 'אותו ואת אמו מנין כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שנים הא ביצד אחד השוחט את הפרה ואחד השוחט את אמה ואחד השוחט את בנה שנים האחרונים חייבין

[שבועות יא: ב"ק עו. מכות קא:]

סוטה מז. (כתובות לו) כריתות כה. ע"ש

זבחים עב. כריתות כה. קדושין נז.

עיין תוס' בב"ק שכתבו על רש"י לא דק דכתב נבלה ועיין רש"ל [ועי' מ"ש על זה תוס' פסחים לג: ד"ה נאימת ותוס' שבת לא. ד"ה אי]

קדושין נז.

[תוספתא פ"ה]

כריתות עו.

רבינו גרשום

פרה נפדית על גבי מערכתה. כלומר אם אירע בה פיסול או בטלאבה או בשום דבר: תצא. כלומר עם שאר בהמות של חולין: קשיא דר"ש בן לקיש אדר"ש בן לקיש. כלומר הכא אמר ריש לקיש עגלה ערופה אינה משנה והכא אמר משעת קיחה ואסורה מאותה שעה השחוטה. א) שחיטה שאינה ראויה היא: אמר רב יוסף לענין דינא תנן. כלומר דין הוא שישחוט ראשון: [שחם] שני בניה ואח"כ שחטה סופג את הארבעים. כלומר שאותן שני לאוין כולל בשחיטה אחת: ולא בנו ואותו. כלומר והיכא דשחט שני בניה ואת"כ שחטה אמאי סופג את הארבעי': שנים אחרונים חייבין. כלומר אחד משם בנו ואותו ואחד משם אותו ואת בנו:

א) נראה דחסר כאן איזה תיבות וצ"ל וא"כ שפיר אמר מתני' הרוי שחיטה שאינה וכו'.

בס"י כילד בת ואם ובת בתה ועיין רש"ל

טו א מיי' פ"ו מהלכות רוצח הלכה ח:

טז ב מיי' שם הלכה ו:

יז ג מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הל' ז:

יח ד מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' יג סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סי' נז סעיף ו:

יט ה ו מיי' שם הל' יב:

כ ז מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ח:

שיטה מקובצת

א) ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא. נ"ב נ"א בב"י עגלה ערופה שחיטה ראויה היא דתנן וכו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא"ר יאלי בקידושין. נ"ב פ"ב דף מ: (ב) תוס' ד"ה והתנן וכו' אינו כן אלא אם עד:

גליון הש"ם

מתני' סופג שמונים. עי' כריתות דף ע' ע"ב תוס' ד"ה וסיל. קדושין דף עז ע"ב תוס' ד"ה אי: תוס' ד"ה עגלה וכו' דעייפה מטטרת מידי עבלה. עיין מנחות דף קא ע"ב תוס' ד"ה ועגלה:

[נ"ל נדף כה.]

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה אמר וכו' כמו שאר קדשים דמיתסרי מחיים והא דכתיב ונערפו שם וכו' כ"ל:

והתנן נמצא ההורג. וא"ת והיאך מדקדק מכאן דלא מיתסרא מחיים דילמא הייט טעמא דאדעתא שימצא ההורג לא אקדשוה כי ההיא דתנן בפ' בתרא דכריתות (דף כג:) המבית אשם תלוי ומודע לו שלא חטא אם עד שלא נשחט כו' וירעה עד שיסתאב אשם ודאי איכא כן אלא (ב) עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר כו' עגלה ערופה איכא כן ומפרש בגמ' טעמא דאשם תלוי משום דלבו נוקפו וגמר ומקדישו מספק אבל אשם ודאי כי אקדשיה אדעתא דחטא אקדשיה ואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוה ודילמא הייט טעמא נמי דעגלה ערופה ולא משום דלא מיתסר מחיים ולעולם אסשחטה אסורה וי"ל דסברא דגמרי ומקדשי דלא מסקי אדעתייהו שימצא ההורג וא"ת ואמאי לא מסני דעד שלא תערף הייט עד שלא נרצה לעריפה קודם ירידתה לנחל איתן כדמתני בפ' בתרא דכריתות (דף כה.) וי"ל דסמיך אמאי דדייק התם (נ"ז שם) מסיפא דלא מיתסר מחיים דקתני סיפא משנערפה תקבר שמתחלה לא באה אלא על הספק כפרה ספקה והלכה לה:

עגלה ערופה איכא משנה. וא"ת ולמה דתקן לומר איכא משנה לימא תנאי היא כדאמרינן בפ' בתרא דכריתות (דף כה.) דתנאי פליגי בהכי וי"ל דכך היתה קבלה בידם הקשה ה"ר משה מבונדי"ש אמאי לא קאמר דשחטו דמתני' הייט עורף ופטור לר"ש משום דלא חזיא לאכילה ולרבנן חייב משום דעריפה זו היא שחיטה כדאמרי' בריש פ' שני שעירי (יומא דף סד.) גבי שעיר המשתלח דחייתו לאזל הייט שחיטתו וחייב משום אותו ואת בנו ובפ' חטאת העוף (זבחים דף ע:) אמרינן °דעריפה מטהרת מידי נבלה ותירץ ר"ת דא"כ לא הוה ליה למתני השוחט אלא העורף ודוחק הוא דדלמא תנא שוחט משום אחריני פרת חטאת ושור הנסקל כדאמרינן בפ"ב (נעיל דף כט.) דסיפא בקדשים ואיידי דסליק מבהמה תנא שחיטתו כשרה ולא קתני מליקתו: **אמר** רבי יאי גבול שמעתי בה. רבי יאי לטעמיה דאית ליה בפ"ב דקדושין (דף מ.) דכפרה כתיב בה בקדשים ולהכי מיתסרא מחיים כמו שאר קדשים דמיתסרי מחיים א] ונערפו שם דדרשינן (כריתות דף ו.) מינה שם תהא קבורתה אילטריך לאחר עריפה דלא נימא דשריא משום שנעשית מצותה: **לישני** כאן קודם ירידה כאן לאחר ירידה. תימה הא על כרחך מתני' דכריתות (דף כג:) מוכחא דלא מיתסר מחיים כדדייק התם *(בפ"ב) מסיפא דקתני דכפרה ספקה והלכה לה: **גמר** קיחה קיחה. מסקנא לא קיימא הכי בפרק ב' דקדושין (דף מ.) אלא מסיק דר"ל כתנא דבי רבי ישמעאל דיליף הכי נאמר מכשיר ומכפר בפנים פי' מכשיר בפנים אשם מצורע מכפר שאר קרבנות ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ פירוש מכשיר לפורי מצורע מכפר עגלה ערופה וסעיר המשתלח ובפרק בתרא דכריתות (דף כה.) מוקי לה נמי רב המנונא דאמר עגלה ערופה מיתסר מחיים כתנא דבי ר' ישמעאל ותימה היאך משמע ממילתיה דר' ישמעאל דמיתסר מחיים וי"ל דדייק משום דלא אילטריך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחיים דלאחר שחיטה ידעינן מזה אשר [לא] תאכלו לרבות השחוטה כו':

סומכוס אומר משום ר"מ סופג שמונים. אריש נמי פליג כדפי' בקונטרס וכה"ג אמר בפ' קמא דיבמות (דף מ:) חלוק היה ר"ש לף בדאשמועה וסיפא נקט משום רבותא דרבנן דאמ"ג דאיכא שתי שמות דאותו ואת בנו ובנו ואותו לא לקי אלא ארבעים כיון דנפקי תרוייהו מחד קרא דלא תשחטו:

הזורע

הזורע כלאים כלאים לוקה. תימה דמשמע הכא דבחד כלאים לא לקי אלא חדא ואמאי לא לקי נמי משום לא תסיג גבול רעך (דברים יט) דלעניין איסור כלאים דרים לה בשבת בפ' כ' עקיבא (דף פח.) וי"ל דכיון דאתא נמי לאזהרה דמסיג גבול אין לוקין עליו משום כלאים כמו שאין לוקין על השגת גבול דיצאן להשבון ועוד דהוי לאו שבכללות:

תנינא נזיר שהיה שותה כו'. אע"ג דהך דהזורע כלאים ברייתא היא ובכמה ברייתות שונה מה שבמשנה מ"מ היה לו לשנות בלאותו ענין שנוה במשנה וכה"ג אשכחן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עד.) גבי אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי דפריך תניגא מה מיבו של עובר זה כו' ופי' שם בקונטרס דהכי פריך תניגא כלומר התם הוה ליה למיתני:

אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת. פי' לו בהתראה אחת ואפי' בזה אחר זה דאפילו בהא פטרי רבנן כמו נזיר שהיה שותה כל היום דאינו חייב אלא אחת:

ולאפוקי מדרבי יאשיה דאמר אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. נראה דאינו חייב משום כלאי הכרם קאמר אבל מודה דמשום כלאי זרעים מיחייב בתרי מינין בחטה ושעורה לחודיה וכן משמע דכי קאמר קמ"ל דכי זרע חטה וחרצן ושעורה וחרצן נמי חייב ולא נקט חטה ושעורה משמע דמודי בה ר' יאשיה ועוד נראה לפרש דקרי תרי גווני כלאים כלאי זרעים וכלאי הכרם חטה ושעורה וחטה וחרצן ובחד גוונא מודי רבי יאשיה ובחד פליג אבל חטה וחרצן ושעורה וחרצן כולה חד גוונא הוא ויש ספרים שכתוב בהם בהדיא לו שעורה וחרצן ואפילו לספרים דכתיב בהם ושעורה יש לפרש כמו לו שעורה ולהכי לא מלי לאוקומי כלאים ג[בבת אחת כמו חטה ושעורה וחרצן דלקי תרתי לאפוקי מדרבי יאשיה דהא לרבי יאשיה נמי לקי תרתי וכן משמע בירושלמי במס' כלאים בפ"ט דקאמר על דעתיה דר' יאשיה כתיב שדך לא תזרע כלאים ולאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך פי' כיון דבלא חרצן מיחייב משום שדך דאי לא מחייב ר' יאשיה בכלאי זרעים בלא כרם מאי קא בעי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה ונעשית דר' יאשיה דבכלאי הכרם לא מחייב אלא בג' מינים ובכלאי זרעים מחייב בב' מפרש ר"י משום דזריעת כלאים משמע שני מיני זרעים וחרצן לאו מין זרע הוא אבל אין לפרש דמשמע ליה לא תזרע בהדי כרמך כלאים אבל שדך בלא שום זרע קרוי שדה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמתך ומיהו ר' יהודה במס' כלאים (פ"א מ"ט) אמר לא מחייב בכלאי זרעים עד שיזרע חטה ושעורה וכוסמת או שני מינים ושעורה או שני מינים בכלאי זרעים בהדי שדך והא דאמר ברים פרק בתרא דבכורות (דף עג:) יאהר תירוש אין מעשרין מזה על זה דאמר קרא כל חלב יאהר וכל חלב תירוש ודגן אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה אין לי אלא תירוש ויאהר תירוש ודגן דגן ודגן מנין אמרת ק"ו ומה תירוש ויאהר שאין כלאים זה בזה אין מעשרין כו' ולרבי יאשיה מייתי לה הכי ומה תירוש ויאהר שאין כלאים זה בזה (אפי' ע"י דבר אחר) אין מעשרין מזה על זה תירוש ודגן דגן ודגן שהם כלאים ע"י דבר אחר כו' לא נקט דבר אחר אלא משום תירוש ודגן: **מאי** טעמא דרבי יהודה התראת ספק היא. וא"ת והא מסיקנא בפ' גיד הנשה (נקמן דף לא.) דמפשט פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וי"ל דהכא בעי למימר דתפשוט מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא תפשוט וסבר לה כאידך כו': וכדברי

אכל פרי לא. שתי אחד האש ואחד הבית אפילו אחרון פטור קא משמע לן: **לא יאשמנו.** דמשמע לא על ידי אחד ולא ע"י שנים לא יהיו נאשמין: **מאי לא תאשמנו.** דמשמע דתרוייהו עבדי שלא יודע לו בגתים שתיה ובשוגג חייב שני חטאות וה"ה נמי דמחייב בהתראה אחת ובלאו אחד שני מלקיות: **דלישמעינן בעלמא.** היכא דאין גופין מוחלקים כגון בשני זיתי חלב: **דאע"ג דגופין מוחלקים.** שעל ידי שני פרות באין לו שני מלקיות הללו ופליג סומכוס בסיפא וה"ה לרישא דקתני שתי שני בניה ואח"כ שתה סופג מ' לסומכוס סופג פ' וכך מלאתי בתוספתא (פ"ה) שתי ה' בניה ואח"כ שתה סומכוס אומר משום רבי מאיר חייב משום ממשה לאוין: **הזורע כלאים כלאים.** משמע שזרע וחזר וזרע: **ועוד מאי כלאים כלאים.** אלא זריעה נמי מחייב אלא: **בבת אחת.** בילו אחת חטה וחרצן ובילו אחת שעורה וחרצן: **אלא לאו סומכוס.** ושמע מינה אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב: **לעולם רבנן.** ובב' התראות ודקשיא לך פשיטא הא קמ"ל דאיכא תרי גווני כלאים דבין חטה וחרצן ובין שעורה וחרצן הוו כלאים ולאפוקי מדרבי יאשיה דבעי שלשתן כאחד: **אכל מזה כזית ומזה כזית.** משני גיד הנשה של שתי ירכות של בהמה אחת: **ארבעים.** ר' יהודה לטעמיה דאמר בפ' גיד הנשה אינו נוהג אלא באחת: **מאי טעמא דרבי יהודה.** דאמר אינו סופג אלא ארבעים לא הוה ליה למילקי כלל כל חדא וחדא התראת ספק הוא דהא מספקא ליה לר' יהודה באיזו מהן נוהג בשל ימין או בשל שמאל דקתני התם והתעת מכרעת שהוא של ימין ואיבעית להו פשיטא ליה של ימין ומאי דעת דעת תורה או ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת טעה ומדלא פשטיה מהא דמיפשט פשיטא ליה ש"מ לאו בשתי התראות קאמר דהא שמעינן ליה דאמר התראת ספק לא שמה התראה: **הכה זה וחזר והכה זה.** מי שלא שהתה אחר גיטה שלשה חדשים וניסת וילדה ספק בן תשעה לראשון וספק בן שבעה לאחרון וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את חבירו: **חייב.** דקסבר התראת ספק שמה התראה: **בבת אחת.** הרים שתי ידיו והכה זה באחת וזה באחת: **חייב.** דהתראת ולאי היא: **בבת אחת.** דהויא התראת ולאי וקאמר ת"ק סופג שמונים: **אלא לאו סומכוס היא.** דלא לאסכמן תנא דלתים ליה הא סברא אלא הוא: **בלא תשרופו.** עשה הוא ולאו שניתק לעשה אין לוקין עליו והמוחיר בפסח פטור:

תורה אור

האי מיבעי ליה לגופיה א"כ ליכתוב לא תשחוט מאי לא תשחטו ואכתי מיבעי ליה דאי כתב רחמנא לא [ל] תשחוט ה"א חד אין תרי לא כתב רחמנא לא תשחטו ואפילו תרי אם כן לכתוב לא [א] ישחטו מאי לא תשחטו שמע מינה תרתי: שחטה ואת בת בתה [וכו'] : א"ל אביי לרב יוסף מאי טעמא דסומכוס קא סבר סומכוס *אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות ובדין הוא דלישמעינן בעלמא והאי דקא משמע לן בהא להודיעך כחן דרבנן דאע"ג דגופין מוחלקין פטרי רבנן או דלמא קסבר סומכוס אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת והכא היינו טעמא הואיל וגופין מוחלקין א"ל אין קסבר אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות ממאי *מדתנן הזורע כלאים כלאים לוקה מאי לוקה אילימא לוקה אחת פשיטא ועוד מאי כלאים כלאים אלא פשיטא ב' מלקיות במאי עסקינן אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות תנינא *נזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה והוא שותה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת מני אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס השתא ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לכ"ש אלא לאו סומכוס היא לא לעולם רבנן [ב] ומילתא אגב אורחיה קמ"ל דאיכא תרי גווני כלאים ולאפוקי מדרבי יאשיה *דאמר רבי יאשיה [ב]עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד קמ"ל דכי זרע חטה וחרצן [ג] ושעורה וחרצן נמי מחייב ת"ש *אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא מ' היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות מ"ט דרבי יהודה התראת ספק היא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר *התראת ספק לא שמה התראה דתניא *הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה או שהכה שניהם בבת אחת או שקלל שניהם בבת אחת חייב ר' יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת ומאן תנא קמא אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס השתא ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא לא לעולם בזה אחר זה ורבנן והאי תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה דאמר התראת ספק שמה התראה *דתניא °לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו בא

[שבת לג:]

[נ"ל מדתניא עי' תוס' ד"ה מגיעה]

קדושין עז: מכות כא. נזיר מב.

קדושין לט. כתובות מד. ברכות כב. לקמן קלו:

לקמן לא. ודף לו.

[לקמן לא. מכות טו. יבמות קא. תוספתא דיבמות פי"ב ע"ס]

רבינו גרשום

חד אין תרי לא. כלומר אי (מאחד) בן אדם [אחד שחט] לאיתו ואת בנו (והוא שחטן) יהא חייב אבל אי אחד [שחט] אותו ואת בנו ובנו ואותו אינו סופג אלא ארבעים: אלא לאו סומכוס היא. כלומר וחייב על כל אחת ואחת אע"ג דבבת אחת ובהתראה אחת: לא לעולם רבנן היא. כלומר ומאי לוקה לוקה אחת כיון דבהדא התראה ובבת אחת היא אינו לוקה אלא אחת והא קמ"ל דאיכא תרי גווני כלאים ואי לאו דבבת אחת היא הוה מיהייב תרתי: והיכי דמי תרי גווני כלאים. דבירו אחת שעורה וחרצן ובירו אחת חטה וחרצן והפילן בבת אחת ורעו: בהא לימא ר' יהודה ספוק ארבעים לר' יהודה אינו סופג אלא אחת ולא תיכול דספק הוא אם של ימין היא דר' יהודה אינו מחייב אלא על של ימין: הכה את זה. כלומר ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון: בזה אחר זה פטור. כלומר דהתראת ספק הוא שאין אנו יודעין אי זהו אביו או זה או זה: אלא לאו סומכוס היא. כלומר מה דאמרי' סופג שמונים זהו סומכוס דלענין אוהו ואת בנו מחייב שמונים אע"ג דבבת אחת: לעולם בזה אחר זה ובשתי התראות כו'. לעולם בזה אחר זה ובשתי התראות ורבנן ומש"ה אמרי' סופג שמונים (ואם פרכת והא ר' יהודה אמר סופג ארבעים והתראת ספק לאו שמה התראה) ואי פרכינן לר' יהודה אמאי סופג ארבעים והא התראת ספק הוא. סבר לה כאידך דר' יהודה. דתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר וגו'

בא

כא א מיי' פ"ה מהל' מלכים הל' י סמג לאוין רנ:

כב ב מיי' פ"ה מהל' כלאים הל' ב סמג לאוין רפ טוש"ע י"ד סי' רלו סעיף ה:

שיטה מקובצת

ל] דאי כתב רחמנא לא תשחט: ב] קס"ל דכי זרע חטה וחרצן או שעורה וחרצן נמי מיחייב: ג] ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים כלאים בבת אחת:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולאפוקי וכו' אבל מודה. עי' לעיל דף ס' ע"ב תוס' ד"ה סרכיב:

[לעיל פח.]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' אם כן לכתוב לא ישחטו כל"ל: ב] שם ומלהא אגב אורחיה קמ"ל. כ"כ עיין תוס' ד"ה:

סנהדרין סג. פסחים פד. תמורה ד: מכות ד: טז. שבועות ג: לקמן לא. [ודף קמלה:]

בא הכתוב ליתן עשה. טעמא דבא הכתוב הא לאו הכי לקי אע"ג דהתראת ספק היא דכל איתא דאתרו ביה מני אמר אכתי ליליא הוא: **לא מן השם הוא זה.** לא מטעם זה הוא פטור: **שאין בו מעשה.** יש בו ולא אכל ומאליו נעשה נותר: **משתי ירכות.** **שתי בהמות** ומדנקט שתי בהמות תורה אור

שמע מינה בימינות קאמר ות"ק דהכא כרבי יהודה ס"ל דאין נוהג אלא באחת ומהא פשטינן בפרק גיד הנשה (לקמן דף לא.) דפשיטא ליה לר' יהודה דבימין: **דלית ביה כזית.** בקמא לו בכתרא אלא בחד מיניהו ות"ק מחייב דקסבר בריה הוא ובריה [אין] לריכה שיעור כדתנן במסכת מכות (דף יג.) אמר להם רבי שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא [שהוא] חייב אמרו לו מפני שהיא כבריתה ואיתא דמפרשי דלית ביה כזית בחד מיניהו אלא בתרויהו ואין נראה בעיני שיהו שתי התראות מלמקרפות דאי אכיל ליה לבתרא בתוך כדי אכילת פרס הייט בבת אחת ואי לאחר כדי אכילת פרס הו לא מלמקרפי: **עד שיהא בו כזית.** דקסבר לאו בריה חשיב אלא כחתיכה מן הבהמה: **מתני' בארבעה פרקים בשנה.** דלך ישראל לעשות סעודות וסתם הלוקח בהמה אינו לוקח אלא לשחטה מיד לפיכך המוכר בהמה לחבירו ומכר תחלה אמה או בתה בו ביום צריך שיאמר לשני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או בתה מכרתי לשחוט שמא כבר נשחטה: **ביום טוב האחרון של חג.** היו מרבין בשמחה מפני שרגל לעצמו הוא וחביב עליהן: **שאין לו ריוח.** הפסק ביניתים שמכר האם היום: **אבל יש לו ריוח.** שמכר את הראשונה לאמול והשניה היום: **אין צריך להודיעו.** שאני אומר אתמול שחט הראשון: **ומודה רבי יהודה בו.** אע"פ שלקח זה היום וזה למחר: **משחיטין הטבח בעל כרחו.** כדמפרש ואזיל שאם קבל דינר מלוקח ליתן לו בדינר בשר: **אפילו שור שוה אלף זוז.** שוחטו על כרחו אף על פי שאין לוקחין לשאר וכגמרא מפרש טעמא: **ואין לוקח בו אלא דינר.** שנתן דינר לטבח: **מה לוקח.** ומפסיד הדינר: **אינו כן.** דבעינן משיכה וכל זמן שלא משך מוזר בו הטבח: **גמ' למה לי למיתני אם האם לחתן.** ליתני במוכר זו לחתן וזו לכלה ומאי פסקה דנקט לחתן אם ולכלה בת: **למיערא בי חתנא.** ולעשות סעודה טפי מכלתא: **שזיכה לו ע"י אחר.** המוכר זה מסר את הבור לאדם אחר שלא בפני הלוקח ואמר לו זכי בבור זה לפלוני להיות לו בדינר בשר: **דזכות הוא לו.** מסירה זו זכות היא לו דהא לא סני ליה בלא בשר: **מוב הוא לו.** להוליא הולאות הפסד הוא לו: **אין חבין לו.** דאין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו אבל להרויחו אבן שהדי דניחא ליה לפיכך זכין ואין חבין: **על דין תורה.** שקונין לו מעותיו בלא משיכה: **דבר תורה מעות קונות.** מכיון שנתן מעות למוכר אין אחד מהם יכול לחזור דגמרינן מהקדש דכתיב ונתן הכסף וקם לו: **ומה טעם אמרו משיכה קונה בו'.** דאי מוקמת להו לפירי בחתריות הלוקח משנתן מעות אי מתרמי דליקה בבית המוכר שהפירות שם לא ערח לאלוניהו אבל שהם המוכר ממטי להו לביתיה: **מתני' היום הולך אחר הלילה.** שאם אם משמשכה לא ישחוט הבא כל הלילה וכל היום המחרת אבל שאם אם שחט ביום שוחט הבא בלילה דאין הלילה הולך אחר יום: **אם זו דרש.** משום דבעינא דקדשים כתיב אותו ואת בנו אילמלא דמרשה כדתניא בגמרא: **מעשה בראשית.** ויהי ערב ויהי בקר בריאת ערב והדר בקר: **גמ' לפי שכל הענין.** הפרשה הזאת שמוכה לקדשים דכתיב ירצה לקרבן אשה וסמיך ליה אותו ואת בנו: **בקדשים נילה הולך אחר היום.** דכתיב (ויקרא ז) ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר אלמא לילה שלאחריו קרי יום קרבנו עד הבקר: רבי

וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגלילי. תימה דברים כתובות (דף ה.) פריך יום הכפורים אחל להיות בשני בשבת ילחה גזירה שמא ישחוט בן עוף ואמאי לא פריך משאר ימים טובים דהוי לכ"ע ואומר ר"ת דבשאר ערב י"ט שוחטין בהמות כדאמר הכא אבל ערב יום"כ לא היו אוכלין אלא בשר עוף ודגים כדאמר בב"ר גבי ההוא דזבן טוא והא דלא תשיב הכא ערב יו"ט ראשון אומר ר"ת משום דכולי עלמא מרידי בסוכה ולוב ואין להן פנאי להרבות בשחיטה כל כך*:

ומודה רבי יהודה. תימה למאן מודה דאימתי דרבי יהודה לפרש הוא כדאמרינן בסנהדרין בפרק זה בורר (דף כה.*):

הדרן עלך אותו ואת בנו

בא "הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דה"ל לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ש* "אבל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא מ' היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות מ"ט דרבי יהודה דאמר ארבעים ותו לא אלא פשיטא בבת אחת ובחדא התראה מאן ת"ק אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא לעולם בזה אחר זה ודקאמרת מ"ט דרבי יהודה כגון דלית ביה כזית *דתניא אכלו ואין בו כזית חייב ר' יהודה אומר עד שיהא בו כזית: **מתני'** *"בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט בתה מכרתי לשחוט ואלו הן ערב יום טוב האחרון של חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב עצרת וערב ראש השנה וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל אמר רבי יהודה "אימתי בזמן שאין לו ריוח אבל יש לו ריוח אין צריך להודיעו 'ומודה רבי יהודה במוכר את האם לחתן ואת הבת לכלה שצריך להודיעו בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד *"בארבעה פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו אפילו שור שוה אלף דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט לפיכך אם מת מת ללוקח אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר: **גמ'** *תנא אם לא הודיעו הולך ושוחט ואינו נמנע: אמר רבי יהודה אימתי [וכו'] : למה לי למיתני את האם לחתן ואת הבת לכלה מלתא אגב אורחיה קמשמע לן דאורח ארעא למטרח בי חתנא טפי מבי כלתא: בארבעה פרקים אלו [וכו'] : *והא לא משך אמר רב הונא אמר רב כשמשך אי הכי אימא סיפא אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר והא משך אמר ר' שמואל בר רב יצחק לעולם שלא משך וכגון שזיכה לו על ידי אחר בארבעה פרקים אלו דזכות הוא לו *זכין לאדם שלא בפניו בשאר ימות השנה דחוב הוא לו אין חבין לאדם שלא בפניו *רבי אלעזר אומר אמר רבי יוחנן "בארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה *דאמר רבי יוחנן דבר תורה מעות קונות ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה: **מתני'** °"יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה את זו דרש רבי שמעון בן זומא נאמר במעשה בראשית °"יום אחד ונאמר באותו ואת בנו יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה: **גמ'** ת"ר את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים *ובקדשים לילה הולך אחר היום יכול אף זה כן נאמר כאן יום אחד ונאמר במעשה בראשית יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום[אחד] האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה

[לקמן לא. תוספתא פ"ז ותוספתא דמכות פ"ג]

[תוספתא פ"ז ותוספתא מכות פ"ג] לקמן לו.

עירוכין פא:

כתובות כא:

[עירוכין פא: ע"ס]

[קדושין כג. וש"נ]

[בעירוכין איתא רב אילא אמר ר' יוחנן וגי' רש"ל ר' אילא אמר רב יהודה בארבעה כו']

[תמורה יד.]

רבינו גרשום

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. כלומר דעשה זו והנותר [ממנו וגו' באש תשרפו] ולא תעשה זו לא תותירו ועכשיו ת) זה פסק לא ידענו אם יותיר אם לאו ואעפ"כ חייב מלקות ומשום הנותר שבה אחריו אינו חייב ודברי ר' יעקב יביא כאן משום גזרה: אלא לאו סיסכום היא. כלומר רש"מ אבל

ב' יתיר חלב בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת: ערב יו"ט אחרון של חג כו'. כלומר דהשתא סתמא דמלתא ודאי מאי דתנה ליה אכל ביומים שעברו ואינו קונה אותה אלא לשחוט לפיכך צריך להודיעו: אימתי בזמן שאין לו ריוח. כלומר בערב יו"ט קנאה דודאי באותו יום ישהמנה לפיכך צריך להודיעו: אבל יש לו ריוח ביתיתא. כגון שקנאה שנים או שלשה ימים קודם לחג א"צ להודיעו מאן נימא לן דבאותו יום ישחוט שמא שאין לו ריוח. כלומר בערב יו"ט קנאה דודאי באותו יום ישהמנה לפיכך צריך להודיעו: אבל יש לו ריוח ביתיתא. כגון שקנאה שנים או שלשה ימים קודם לחג א"צ להודיעו מאן נימא לן דבאותו יום ישחוט שמא לאחר יום אחר ישחוט: ואין ללוקח אלא דינר. כלומר שלא נתן לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט וישלם לו את השאר ושל לוקח חשוב: מלתא אגב אורחיה קמ"ל דאורחא דמלתא לטיפרח כו'. כלומר דחוינן המוטב לחתן והגרוע לכלה: ב) היום הולך אחר הלילה. כלומר לילה יום שאם שחט אותו ביום מותר לשחוט בנו בלילה אבל אם שחט בלילה אסור לשחוט בנו ביום שלאחר הלילה: הכא במאי עסקינן כגון שזיכה לו ע"י אחר. כלומר שנתן לו לוקח דינר וזיכה לו מוכר ללוקח על יד אחר שלא בפניו שאסור לו סול שור ברשותך שתהא מוכה לו לפלוני: בארבעה פרקים אלו דזכות הוא לו. כלומר שהיא לקנות בשר בשביל שמחת יו"ט וזכין לאדם שלא בפניו: בשאר ימות השנה דחובה הוא. כלומר דלקונה הוא חוב ולא זכות אין זכין לו לאדם אלא בפניו: דבר תורה מעות קונות. כלומר דכתיב אם קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד דהיינו מעות ומפני מה אמרו משיכה קונה דאינו קונה שום אדם עד שימשך: גזירה שמא יאמר המוכר נשרפו חטיך בעלייה. ויהיו לו החטין קנוין בעל כרחו: עכשיו אמרו חכמים שאינן חשובין לוקח עד שימשך כדי שישמרם המוכר אותם יפה יפה עד שיבואו ברשותו: ובקדשים לילה הולך אחר היום. תורה שנאכלת ליום ולילה הולך אחר חצות וכגון זבחי שלמי צבור: יום המיוחד מעון ברוו כגון הני ארבעה פרקים: **סליק פירקא** בפני

ת) אולי ל"ל ועכשיו דאף דמה שיש ספק ולא ידענו אם יותיר אם לאו מ"מ היה מייב מלקות לעפ"כ מטום עשה דבאם תשכופו שבת אחריו אינו חייב. ג) דנור זה שייך אמר ר"ס גזירה.

כג א מיי' פ"י מהלכות קרבן פסח הל' יא ופ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ט:

כד ב ג מיי' פ"ח מהל' מאכלות אסורות הלכה ג:

כה ד ה ו מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' יד טו טז ועי' בהשגות וכ"מ ובל"מ סמג לאוין קמט עוש"ע י"ד סי' עז סעיף ו:

[וע"ע תוס' ע"ז ה: ד"ה ערב]

[ועי' תוי"ט דמייסבו]

כו ז ח מיי' פ"ע מהל' מכירה הל' ז סמג עשין סב עוש"ע ח"מ סי' קלט סעיף ג:

ע"ז ה:

כז ט מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' יז סמג לאוין קמט עוש"ע י"ד סי' עז סעיף ד:

כח י מיי' פ"ב מהל' קדושין כו. כתב כתובות יג: